

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очи і душу ми виреш; а не возьмеш милости і віра не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. І. пл. Домбровського (Хорунжини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Руслані» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Гр. Войтїх Дідушицький про середні школи.

(Дальше).

Яркими але заразом і невірними красками зображає гр. Дідушицький руску молодіж, мовби то она кинула ся зовсім у вир політичної пропаганди (а як назвати всякі ґрунвальдські демонстрації і обходи повстаня польскою молодіжню?) і послугувала ся брехнею, затратила змисл для правди і приличности, просто здичіла і здичівши, як найгірше уживає академічної свободи.

Таке свідощтво видав рускій молодіжці єї професор університетський гр. Дідушицький, а хоч ми не хочемо перечити, мовби наша молодіж була непогрішна і не мала хиб, всеж таки не заслужила собі на такий страшний засуд не попертий ніякими фактами. Навпаки можемо сконстатувати, що на університетах у Відні, в Празі, в Кракові, коли вельми значна часть рускої академічної молодіжці перебувала там перед двома роками з нагоди сецесії на студиях, уміла собі здлати признанє многих професорів чужоземців і своєю цильністю і способностями. Хто знає, з яким недостатком материяльним привеволена наша академічна молодіж бороти ся підчас своїх студий, то мусимо признати, що доволі успішно одоліває трудности і перепони і що спосеред сеї молодіжці, яка вийшла головно спід курної стріхи, виходять нераз зовсім поважні наукові трудовники. Гр. Дідушицький, котрий лише з титулу є професором університету, а сею молодіжню ані не не занимає ся, ані з нею не стрічає ся, ані не причиняє ся до єї вихованя і образованя, заподіває їй тяжку кривду таким головним осудом. Взагалі львівским професором університету годило б пригланути ся на віденським, берлінським або інших університетах, як професори занимають ся молодіжню, а могли-б багато там навчити ся, могли-б більше за їх приводом причинити ся до поправи відносин поміж академічною молодіжню, як такою критикою, звичайно безосновною, як гр. Дідушицький. Та молодіж дуже добре бачить і розуміє се, як особливо львівські професори університетські пруть ся в політику, щоби сею дорогою добивати ся карери, міністерияльних тек, або бодай посад гофратів і секційних шефів і чиж приклад професорів має відвернути молодіж від політикованя, коли она бачить, що єї професори не наукою, не заслугами дійсними, але політикованем підлазять по тій драбинці в гору і запевнюють собі вигідні становища.

А так само, як у великій мірі несправедливий і тенденційний осуд гр. Д-го про руску академічну і взагалі шкільну молодіж, так само безосновне єго говорене про фреквенцію в середних школах, а особливо в руских гімназиях. Нема сумніву, що він бажав би зовсім спинити наплив селянських і міщанських дітей до гімназий, а зробити ті школи доступними лише т. зв. інтелігентам, хоч досвід показує, що якраз так руска як і польска суспільність

відродила свою інтелігенцію в великій мірі припливом з сих низших верств, здорових і способних, що звідси вийшов не один поважний талант. Але гр. Д-ий навпаки є сеї думки, що селянські сини dzięki tym szkołom najczęściej się wykoleją, nie ukończąwszy nauki, a zawierając sobie tylko głowę nieprzetrawionemi wiadomościami, w kilku klasach gimnazyalnych nabytemi.

З того, що деякі москвофіли-свьященники не хотять посидати своїх дітей до руских гімназий, хоче гр. Д-ий висувати загальне правило, і впевняє, що trzeba politycznej znów propagandy, aby frekwencyę w tych szkołach zapewnić, nasyła się do nich dzieci chłopskie! Годило би ся справді, щоби гр. Д-ий з початком шкільного року потрудив ся і посидів підчас вписів учеників через кілька днів в академічній гімназії у Львові, або в Тернополи, Перемишлі і Коломиї, а певно пересвідчив би ся, що тут нема потреби якоїсь політичної пропаганди, щоби молодіж так громадно горнула ся до руских гімназий, але що самі селяни вже почувають потребу бодай таку освіту дати своїм дітям, яку они можуть осягнути в середних школах, щоби осягнули відтак якісь становища в суспільности. Гр. Д-ий жалує ся на переповненє в гімназиях, признає, що в таких переповнених школах директор і учителі мають трудну вельми задачу і слабший вплив на вихованє, але се відносить очевидно з оправданем лише до польских гімназий. Таж і в руских гімназиях є значне переповненє і накопи в тих проявах ся хибя, то се також треба приписати недостатці догляду і впливу, який є наслідком того переповненя. Отже й тут треба помноження шкіл і усуненя переповненя. Задля того Русини домагають ся нової гімназії в Станиславові, а єствуюча там польска є також переповнена і відкритем рускої можна-б помогчи і польській. Однак гр. Д-ий противний відкритю другої гімназії в Станиславові, бо як замітив Є. Е. Митрополит позаторік в шкільній комісії: «не хочете ухвалити гімназії в Станиславові, бо се має бути руска — не хочете дати гімназії Русинам, бо їх уважаєте гайдамаками».

(Дальше буде).

Політичний перегляд.

Розпорядженє міністра війни ген. Пітрайха про полкові мови викликало між Німцями чимале завепокосне і агітацію серед них за тим, щоби згаданє розпорядженє міністра війни звести. Всі віденські дневники заміщують статі в тим дусі, поясняючи, що розпорядженє міністра війни витворить в будуччині якоесь мішане військо, що буде становити найбільшу небезпечність для держави. Ми вже в одній з давніших статей дотично сеї справи доказали достаточо, що такі обави є безпідставні, що узглядненє полькової мови є доконечне, а удержанє національного патріотизму у вояків, побіч австрійского є дуже хосенне для могутности армії. Та заходить тут ще одна неконсеквенція німецької праси з огляду на сю

справу. Коли недавно тому др. Дершата поставив внесенє в делегації, щоби справи внутрішнього устрою армії передати виключно під компетенцію Корони, та сама праса підносила похвальні гимни для сего добровільного ограничення конституціоналізму, а підносила їх очевидно в тій думці, що тим чином буде запевнена безгранична гегемонія німецьчини в армії. Колиж тепер міністер війни в своїм розпорядженю видав акт справедливости супротив иншоязычних австрійских народів, німецька праса заврушила ся і жадає, щоби парламент, якому прецінь в наслідок вихвалюваної ними дершатовської резолюції віднято компетенцію в справах внутрішньо-війскових, зніс тепер згаданє розпорядженє що-до уживаня полкових мов.

На засіданях австрійської делегації веде ся тепер розправа над бюджетом міністерства заграничних справ. Характеристичним моментом було, що дел. Доберніґ виступив з жаданєм в імени німецької части населеня, щоби Австрію злучити на правно-державній основі з Німеччиною, бо тільки в такій злучці є тревала підстава до розвою німецько-австрійских відносин. Дел. гр. Шенборн виступив вчора з реалікою на сю бесіду, ставлячи прямо державну зраду за політичний аксіом. Бесідник заявив, що безиречно в згоді з величезною більшістю населеня і політиків, відіирає з обуренєм сю гадку, щоби монархія мала утратити свою самостійність і злучити ся з иншою державою! Бесідник є за союзом з Німеччиною, але на основі: рівний з рівним. Дел. Сустершиц обговорював дальше справу vet-a, обстаючи при тим, що оно обрушило все католицке населенє. Дел. Крамарж виводив що-до заграничної політики, що тридержавний союз не є зовсім мировим, а тільки в інтересі Німеччини та що она небавом повівість Австрії торговельні трактати, коли покінчать свої переговори з Росією. Що-до внутрішньої політики бесідник підійс, що домаганя Чехів опирають ся на існуючим вже праві, випливаючим з основних законів держави і тому правительство повинно виповнити їх, не оглядаючи на Німців. Довшу промову виголосив також дел. гр. Дідушицький, в якій в засаді годить ся на теперішню вишню політику, а жадає тільки оживленя торговельної ініціативи та інформаційної діяльности при австрійских консулятах, особливо на Балканським півострові.

В угорським соїмі ще завсїгди панує бурливий, опозиційний настрій. Вчорашний день страчено знов над формальними квестиями, іменно чи уділити протоколярної нагани пос. Леонельови за єго онодішне супротивленє зарядженям президента і оголосити се в єго виборчим окрузі, як се рішила комісія посольської нетикальности. Опозиційні послы противили ся ухваленю сеї резолюції, виправляючи дуже бурливі есери. В голосованю прийнято внесенє комісії і заряджено відтак тайне засіданє. Тимчасом розійшла ся поголоска, що президент одержав анонімний лист з остерегою, що о год. І. будинок парламенту вилетить у воздух. Президент міністрів казав перешукати цілий будинок, але не найдено нічого підозріного. Тайне засіданє треба було переривати кілька разів задля браку комплекту, бо багато послів видалило ся з парламенту зі страху перед вибухом. Засіданє тревало до год. 4. пополудни; слідуєче нині.

В 250-літню річницю Переяславської угоди.

Державна Росія обходить сими днями двістіп'ятидесятилітню річницю великого блуду Богдана.

І дзвонять дзвони по всій Україні: Слава неділимій Росії! — і гомонить по усіх селах хвала для сумного факту і ще більше обхмарить ся отуманена традиція в серцю мас українських!

А з мого серця капле кров...

Ми, вольні проводирі вольної частини українського народу не здобулись на всенародне віче, не здобулись навіть на кілька віч провінціонаньних, не проголосили протесту проти двістіп'ятидесятилітньої неволі в обличю люду!

З мого серця капле кров..., бо вчитав я на нашім чолі кроваву напись:

«І хоч в душу вірвесь часом волі приваб, але кров моя — раб! але мозок мій — раб!» бо по словам великого політика члена «Національного Комітету»: «Росія вже дивить ся косо на наших москвофілів, а прихилияєть ся до нас, чого доказом Київське і Полтавське свята — не можна дразнити Росії!»

О не можна дразнити Росії!...

А в Росії в Полтаві сидять у засаді в заперті борці за нашу ідею, а в Росії в Києві засів на крісло Драгомірова кат з кнутом Клігельс, а в Росії дзвенить слава в ушах люду, слава «єдиній, неділимій Росії».

За те у нас знов оглупили, бо нам дали полізати нігті, а ми думаєм, що нам подають руку...

— Яка та рука? — питає Сьміхунчик.

І з мого серця капле кров...

Бо мені в очах стає та рука і, здаєть ся, мені серце вириває...

Говорю зойком великого болю, а говорю не до українських «великих політиків», до людий о великих серцях.

В день сумного спомину великої трагедії нашого народу ставлю проєкт святкування битви лід Полтавою і першого зруйнованя Січи.

Хочу, аби те свята було святком цілого

народу, святком мас народніх, не святком тільки «нашої інтелігенції» — тому ставлю той проєкт вже тепер.

Аби перушити маси до такого свята, треба заздалегідь вже тепер приготувати їх до того, треба пірвати душу тих мас до тої висоти, аби на народне свята появились тисячі люду.

Тому ставлю постулат до Виділу «Просьвіти», аби розписав конкурс на написаня брошури «Великий гетьман Мазепа». Брошура має бути написана для люду, значить, крім популярности в стилу уформованем і наведенем фактів має кермувати ідею «Вольної України», а не історична вірність!

Народ буде не правда, а легенда; народ пориває не сухе справозданє історичне, а величне освітленє геройських моментів під лад ідеї великої.

Брошура має бути видана для галицької і російської України, аби в день свята повітав і закордонний люд і цілим серцем висказав протест проти царської неволі письмами до своїх братів-мужиків в Галичині...

Крім сего звертаю ся до усіх неголосних а правдивих діячів, аби при кожній нагоді приготувлювали люду у своїм селі до того великого свята, а тепер звернулись до провінціонаньних комітетів політичних для скликаня віча в кожнім місці для проголошеня протесту проти тогорічного свята державної Росії, а при тій нагоді порушили ідею Мазепи в світлі сучасних наших стремлінь.

Дай Боже, аби в день Мазепинського свята могли ми повітати сотки тисяч народу на всенародній маніфестації і завершили її вже у власнім театрі виставою могутньої драми з життя і змагань того героя за свободу України, яка пірвала би серця люду на височинь великої ідеї самостійної України!...

В день Переяславської угоди.

Василь Пачоський.

НОВИНКИ.

— Календар. В неділю: руско-кат. Теодозія препод.; рим-кат. Тимотея. — В понеділок:

руско-кат. Татіяни; рим-кат. Навер. св. Павла. — В вторник: руско-кат. Ерміла, Стратоніка; рим-кат. Полікарпа еп.

— Іменованє станиславівського єпископа Тижневник «Нова Січ» з дня 22. с. м. до 2с, що станиславівским єпископом вже іменованій о. Плятовід Філас. В тій справі ми розвідали ся в компетентних кругах у Львові, де нас запевнено, що донесенє «Новой Січи» неправдиве.

— Для Львовян. Популярний виклад проф. Галуциньского, заходом «Кружка українських дівчат» відбуде ся дня 24. с. м. о год. 4½ попол.

— Кружок укр. дівчат і «Сокіл» уряджують великі вечерниці з танцями дня 11. лютого с. р. в великій салі «Народного Дому». Запрошеня вже розіслано. Хто би запрошеня не дстав, а хотів бути на вечерниці, зволить ласкаво зголосити ся на адресу: Володимир Іванець, Львів, Ринок 10. П. пов. — Комітет.

— 3 Коломиї. Артистично-викладава секція «Народного Дому» в Коломиї повідомляє, що в неділю дня 24. с. м. буде говорити дальше Ви. др. Володимир Кобринський про «Полененє психологічних явищ на підставі фізіології» — часть II. Початок о 6. год. вечером. Вступ безплатний.

— Пожарний «Сокіл» в Пацикові, станиславівського повіта, засновано на статуті львівського «Сокола». Намісництво затвердило вже статут.

— 3 життя заточників. З Тарнова прислано нам відозву, в якій чотирох підписаних Русинів-заточників просить прочих Русинів з Тарнова і охресности на «просфору» дня 24. с. м. о 7. год. вечером в локалі купця п. Лянддорора при ул. Краківській ч. 37. «Коли судьба — читаємо у відозві — кинула нас на чужину, щоби в далека від нашої св. землі, від нашої св. Церкви, між чужими перебувати, то час і пора, щоби ми бодай спільно назвали ся, та від часу до часу яку хвилю разом при нашій дорогій пісні прожили». Відозва кінчить ся словами: Надіємо ся, що з поміж нас запрошених ніхто не остане ся дома та кличемо: «Хто ще чує ся Русином, нехай приходить». *Володимир Штогрин, Михайло Секунда, Іван Темницький, МIRON Войтович.*

— Села в станиславівским повіті. Тижневник «Нова Січ» подає ось який загальний огляд сіл станиславівського повіта: Найчисленніше село є Ямниця, бо має 2092 душ гр.-к. обр. крім латинників і жидів. (Київщина не вчисляєм). — Найбіднійше і найтемнійше село є Тисьменичани. — Найстарша церква в Загвзді, бо виставлена в 1662 р. — Найстарші люди є в Майдаві, баба Кучериха має 110 літ, а недавно помер дід в 103

Богдан Лепкий.

В ГОРАХ.

(Конець).

Голос його з кожним словом ріс, крішав і дрижав від великого а щирого зворушення.

— Скиньмо з себе погану шкарлущу облуди і жбуриім ньюю з омерзіннем, а самі станьмо душа перед душою, безгрішні і чисті, як ті квіти під нашими ногами, як ті ялиці, що ночами цілими шепчуть собі свої задушевні мрії. Не соромім ся любви!

Не марнуймо щасливої хвилі, щоб колись не нарікали на себе, що змарнували щастє. А щастє єсть одно, як одно сонце на небі, як одна смерть! Не соромім ся любви!...

Очи його горіли, а груди хвилювала, як море. Поривав є і ніс за собою, як буря. Не боронила ся, лиш піддавала непоборимій силі чуття.

— Чогож ви хочете властиво? — спитала несвідомо.

— Правди і більш нічого. Мені вільно лиш правди хотіти, святої правди чуття.

— Не бійте ся! Я від вас не жадати-му жертви. Не поведу вас онтам, де вода гудить і бореть ся з каміннем, з берегами, з собою, а потім тихне на плесі і бовваніє, не поведу вас і не скажу: Скачім! Будьмо, як ті філі! Не пригадаю, що гень за горою, є чорний, тихий сад, а в тім саді висока, біла хата,

а в тій хаті сїрий спокій, як гріб... Так кінчили ся давнійші романи... Ані не скажу — тікаймо за море і жиймо, як живуть міщани... Я хочу лиш правди, лиш одного правдивого слова. Не соромім ся любви! Щобисьмо не згасли, як надучі зорі, щобиєсьмо не ввали, як зігнілі дуби, щоби не задубіли як прилишневі птахи, що не полетіли в вирій. Бо одна єсть любов на землі, як одно сонце на небі і як життє одно, як одна смерть. Не соромім ся любви!...

Тягнув є до себе щиростю слів, полум'ям очий, силою душі, що ціла була тепер одним коханьєм. Ішла...

— Гоп-гоп! Го-гоп! — озвали ся параз голосні кличі, полохаючи як сонну птицю, вечерну тишу гір. Потім камінне, відірване ногою, в перевертах котило ся в долину, потім зашелестіли корчі, потручені одежою, зашпівів щітвинистий мох і ціле товариство веселе та рум'яне виїшло, мов спід землі вирісло.

— Жалуйте, що не пішлисьте з нами. Кажу вам, там так чудово, як в сні.

— Сатана, коли хотів кусити Христа, провадив його сюди — говорив запалюючи ся Клен.

— Пан Клен хотів власне намалювати тую сцену, тільки — не міг — докинув з'їдливо Антін.

— Противно. Міг і навіть вас хотів просити на модель для сатани, тільки за скоро зробив ся вечор.

— Знов суперечка. Шкода такого гарного настрою — розборонила їх Оля. — А ви, як бавили ся? — спитала звертаючись до Романа і Анни. — Говорили?

— Так, говорили.

— Об чім? ели вільно знати... питав Антін.

— О погоді.

— Ну. І якже?

— Або буде дощ, або погода — відповів глумливо Роман.

— Старий дотеп.

— Але добрий.

— Ви знов? Побачите, що на другий раз лишу вас дома, щобиєсьте бавили тата — грозила Антонови Оля.

— Так, так: лишити пана Антона в дома, коли такий сварливий — заповідали дівчата. — Він тільки псує забаву.

— Ах, що за воздух! — любила ся Маня, віддихаючи глибоко. — Чудесна, живична купіль для моїх хорих грудий.

— Bravo! — кричав Антін. — Подайте ся о патент на винахід нової купели. Bravo!

— Тихо! Побудете всі сови в лісі своїм нелюдським криком! — зацитькували його дівчата.

Передирали ся, поки не змовкли; усі нараз. Так мовкнув часом на хлопським весілю голосні, веселі розмови і починають ся жалі і наріканя, а потім іде пісня.

— От тепер засьпіваймо. Тепер так тихо і ріка ту не шумить так дуже. Засьпівайте, пані! — просили звертаючись до Анни.

— Ви так гарно сьпіваєте, пані. — Засьпівайте у двійку з Романом.

— Як два роки тому. Тяміте? — Я навіть пригадую собі, що ви тоді сьпівали.

— Ну що? що?

— «Ой як тяжко червоної ка-

лий». Бачите, яка у мене добра пам'ять.

— Сьпівайте, сьпівайте.

Ой як тяжко червоної каліні Проти вітру у полю стояти, А ще тяжше молодій дівчині Проти волі батьківської стати...

Зразу їх голоси несміло підходили до себе, як давні, добрі знакоми, що не виділи ся довго. Та пізнавши ся, витали ся сердечно і йшли у двійку, як два товариші, двох друзів.

Єї гнучкий високий сопран піднімав ся в гору як тополя, що в срібну, місячну ніч проти неба глумить свій вічний жаль, а його круглий і повний барітон котив ся, як морська філя, що з шумом беть ся об беріг і ломить його... Догаляли себе, потішали, пестили аж злучивши ся і зіллявши в одну чарівну струю плили над сонними лісами і задуманими горами, над журливими ріками і дрімучими пропастями далеко і далеко, де нема ні зависти, ні облуди, ні лицемірства, де плывуть хіба наші бажання.

* * *

Вже товариство було недалеко приходства, вже стояло біля відчинених воріт, а над найвищими верхами, на крилах ішли, гень близько зір, дрожали послідні відгомони пісні, як не домовлена, кєрвава жалоба. Ой як тяжко!...

році житя. — Найбільше жидів є в Чернівці, бо 222, займають ся крамарством і ліборобством. — Найбільше п'яків є в Чернівці, Підлузі, Пасічній і Загвізді, а найбільше коршем в Чернівці. — Найстарше село є Делів, бо вже 1401 р. заложив там тодішній дідич Іван Роля латинську на охю. — Найбільше злодіїв є в Вовчанці. — Найзаможніше село є Радче. — Найбільше хрунів є в Книгині. — Найбільше латинників є в Деліві, бо 510. — Найчастійше править ся богослуженє в костелі в Боднаріві, бо що день для латинників, котрих є в цілім селі всего лиш 3 (після щематизму в 1902 р.) — Найбільше обезпечених в «Дієстрі» є в Ямниці, Книгині, Падикові і Крехівці. — Найкрасше виглядає зверху село Радче і Ямниця. — Найбільше політиків є в Угринові. Звідти походять два послы руский Гурик і бувций панський посол Винничук. — Найбільше москвофілів було в Угорниках і Микитинцях. Тепер в инших селах москвофілів-селян нема, а і в Микитинцях і Угорниках чим раз їх менше (а скоро, що дай Боже, зникнуть зовсім). — Найбільше ткачів є в Вільшаниці, бо коло 40. — Найточайше платять на всякі патріотичні цілі Ямничани, так пр. дня 22. грудня 1902 р. зложили на руки Василь Савчака і відослали до «Просьвіти» 26 К. — Найбільше дітей до школи до міста ходить з Угринова, бо 32. (Дуже красний примір для инших сіл). — Найпримірнійше село під кожним взглядом є Побережє; там є найкрасна в повіті читальня, сім християнських крамниць, ані одного жидівського склепу і люди найбільше з усіх енергічні. Від них повинні брати собі примір крамарі з Хриплина і Загвіздя і не красти нічого зі склепу.

— **Обида народности в армії.** Міністер війни Пітрайх видав розпорядок до всіх військових команд, з порученєм, аби настоятелі невмісними увагами не обиджали народности і релігії своїх підчинених.

— **300 К для руских «Соколів»** уділив краєвий виділ з квоти 4.000 К призначених соймом для сокільських товариств. Львівский «Сокол» одержав 200 К (о 100 К більше чим минулого року), а ставіславський «Сокол» 100 К. Прочих 3.700 К одержали польські товариства сокільські.

— **Страшний злочин.** З Могильниці, теребовельського повіта, доносять: Коли дня 18. с. м. коло 6. год. вечером всі люди пішли до церкви на Утреню, в хаті Василя Круля, 60-літнього старця, котрий з двома дітьми пішов також до церкви, остала его 50 літня жінка Апольонія і его 25-літній син Іван. По повороті з церкви старий Василь застав хату замкнену, а з середини ніхто не відзивав ся. Вкінці сам отворив двері палицею і пішов до середини. По правій стороні сінні в кімнаті не було нікого. Василь заглянув до другої кімнати з лівого боку сінні і на поміцки почав шукати світла. Та ледви зробив кілька кроків, почув під ногами два людські тіла. Перестрашений скликав сусідів і з свічкою пішов до хати. Очам всіх представив ся страшний образ. На землі, в калужі крові, лежав син Василя, Іван, з пдрізаним горлом і харкотів в судорогах. Побіч Івана лежала жінка Василь з чотирма ранами на голові, двома на карку, а палець руки держав ся лише на шкірі. Апольонія безпритомним рухом метала на конаючого Івана жменями соломі. Коли его піднесено і спитано: «Івасю, хто тобі то зробив», він ледви чутно вимовив: «Мама, мама!» Енергічно ведене слідство певно виявить, хто сповнив злочин. Іван помер небавом, а Апольонія лежить без пам'яті і не може зізнавати. Василь Круль є середно заможним господаром, має 8 моргів поля, є спокійної вдачі, а такої самої вдачі був его син Іван.

— **Смерть від загару.** З Самбірщини пишуть: В Бережниці, самбірського повіта, вночі на 20. с. м. померли три особи в однім мешканю, в наслідок злої будови кухні, бо зачало ся курити дерево в стійні огнищника. Рано Іван Кривчиак, увійшов до хати і побачив катастрофу; повна хата диму, а на ліжках неживі люди. Касья Пилипчук, вдова по Михайлі Пилипчаку, Семіон Гергель, котрий мав весіле по святах роботи і слюб взяти з тою вдовою, і слуга, маючий 23 літ. Служниця дозволила собі піти на забаву по вечери тай пізно повернула до дому і не хотючи нікого будити, положила ся спати в стодолі на літнім своїм ліжку. Так дівчина спасла ся від смерти.

В Ходачкові великім, тернопільського повіта, загоріли на смерть 22-літня Анна Кундик і 17-літня Марія Кудла. Обі дівчини день перед тим прали біле у селянина Миколи Войнарського і йдучи спати, за вчасу заткали піч.

— **Пострілений злодій.** Вночі з 14. на 15. с. м. закрало ся трох злощівців до дому поручника артилерії в Перемишлі Радао, положеного подальше від міста при львівським гостинці. Поручника не було дома, а служба вже спала. Жінка поручника дожидаючи мужа, читала книжку. Нараз почувла в сусідній кімнаті бренькіт шибви. Вхопивши револьвер мужа, удала ся до кімнати, звідки почувла відгомін. Там побачила у вікні якогось мушину. Налякана, не ціляючи, вистрілила. По вистрелі роздав ся зойк, до комнати упало щось немов людске тіло, а

по дорозі задудніли кроки утікаючих. Гук вистрелу побудив сусідів, що збігли ся з усіх сторін. Під вікном лежав великий клоп, з боку текла кров. Піднесено раненого і прикликано поліцію. Постріленого злодія відвезено до поліційного арешту. Рана его тяжка, бо куля пробила нирки.

— **Пригода на представленю.** В однім театрі у Варшаві давала представленє перед кількома днями українська трупа, зложена з кільканайцятьох осіб. На сцені ішла народна штука зі співаними і танцями. В часі танцю одна з артисток, поступаючи назад, зачепила ногою о сітку коло ламп і утративши рівновагу упала головою на діл до оркестри. Між публікою настав переполох, бо побоювано ся, що артистка потовче ся тяжко. На щастє пригода скінчила ся для неї ще досить щасливо. Значно більше потернів музик, на котрого она упала і его флет. Артистка прийшовши до себе з першого вражіння і страху, появила ся небавом на сцені, привитана гримками оплесками.

— **Запомогі для підупавших ремісників.** Дня 19. лютого с. р. роздасть міська рада у Львові дві запомогі по 500 К з фондаций міста Львова, утворенї з нагоди 50-літнього ювілею єпископства папи Льва XIII, між підупавших без власної вини ремісничих майстрів католицького обряду, народности польської або рускої, щоби уможливити їм дальше веденє ремесла. Першєнство до тих підмог мають горожани міста Львова, а приваляжні до одного з галицьких міст. Поданя о ті підмоги треба вносити до міської ради через виділи ремісничих товариств найпізнійше до кінця с. м.

— **Смертельна пригода.** В фабриці цукру в Лужанах на Буковині лучила ся дня 13. с. м. пригода, котрої жертвою стало людске жите. Занятий в фабриці 22-літній робітник Михайло Кошарлюк з Лужан дістав ся в якийсь невияснений спосіб під колесо машини і погіб на місці. При тій нагоді покалічили ся легко дозорць фабричний Веверка і монтер Берна.

— **Винагорода за вязницю.** Державний трибунал у Відні, як ми оноді доносили, розглядав відклик Петра Галвча з причини низької винагороди, призначеної ему за невинне пересидженє 7 літ в вязниці. Трибунал підвисив Галвчови річну ренту з 300 на 400 К, а одноразову винагороду (6.000 К) оставив в тій самій висоті.

— **Дитина з двома головами.** В Тім в Швайцарії народила ся оноді дитина жевського пола з двома головками. Головки були одна за другою. Передня головка була вповні розвинена, а задна не зовсім. Дитина жила ледви кілька годин по народинах.

— **Пожар театру.** У Владивостоці, у східній Сибірії, згорів оноді театр Ціммермана, в котрім давала представлення трупа опереткова Іванова. Пожар знищив також сусідній будинок, де містив ся готель і каварня. Жертв в людях не було. Страти виносять до 100.000 рублів. Причиною пожежу була необережність.

— **Гербовий злодій.** З Колошвару на Угорщині доносять, що в однім з тамошних складів збіжа сійманов ватагу злодіїв. Між ними був також якийсь Євген гр. Потоцький. При слідстві зізнав Потоцький, що родина не дає ему удержання, тому пристав до злодіїв.

— **Мадярські поєдинковичі.** З Будапешту доносять, що там відбули ся оноді два поєдинки на шаблі. В першім поєдинку виступав секретар міністерства говеведів, Алекс. Громон і секретар міністерства скарбу шамбелян Золтан Якель-Фалюші. Свідками Громона були: президент польської палати бар. Перчель і гр. Ст. Керльвіч; свідками Якель-Фалюшіого були: посол Оскар Іванка і Єшенський. Громон з таким завзятєм напер на противника, що двічі зломав ему шаблю. Але при другім разі сам покалічив ся зломаною шаблею так, що свідки признали его нездібним до дальшої борби. — Другий поєдинок відбув ся межі гр. Телекім а редактором Бебе. Оба противники вийшли ранені і по годили ся.

— **З залізниць.** В часі від 17. січня до 15. марця с. р. переходити будуть на пробу в неділі і свята на шляху Гавгсдорф-Вайденав поїзди ч. 959/960, а на шляху Барддорф-Файерінг поїзди ч. 1059/1060. Розклади їзди сих поїздів заміщені в таблиці VI з 1. мая 1903.

— **Дрібні вісти.** Краєвий виділ на основі переговорів з надзираючою радою фондаций гр. Ст. Скарбка має переїзти в заряд краю ремісничу школу в фондацийнім заведеню в Дроговижі. Ся умова має обовязувати поки-що через 10 літ. Кр. виділ буде оплачувати учителів, веркмайстрів, а удержанє вихованців в школі буде належати до фондаций. — В Калуші помер нечаяно на удар серця начальник тамошного суду, радник Стан. Сас Новосельський в 41. році житя. — З касарні 19. п. кр. обор. утік вчєра жовнір Петро Споржак, родом з Хлопівки, гусятинського повіта. — Політехніку в Київі, замкнену в наслідок розрухів в падолисті м. р., отворено нині, дня 23. січня. — В Чєстохові згоріла оноді фабрика целюльозових виробів Северина Ляндава.

В огні згоріли два робітники, а 16 тяжко попарило ся.

— **Гумористичний кутик** (з «Комаря»).
— Яка є ріжниця між любовю а коміснйком?
— Любов пригнітає серце, а коміснйк жолудок.

— **Василь:** Олексю, що може коштувати отся велика шибба в склені?

— **Олексю:** Вибийте, а жид зараз вибіжить тай скаже вам!

— **З робітничих зборів.**
«Товариші! впала мені чутка межі уха...»

— **ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.** При зміні року просимо наших Вп. Передплатників о скорє відновленє передплати, зглядчо о вирівнанє залеглостей та о приєднуванє нам нових передплатників.

На грошевих переказах просимо дуже читко виписувати адресу: «Адміністрація часописи Руслан».

Ціна поодиноких чисел нашої часописи знижена на 10 сотиків.

Наука, штука, література.

— **Яр. Юлев. Семинарські спомини.** Новелі. Чернівці, 1903. З друкарні «Рускої Ради». Стор. 67, 8^о. Ціна 60 с, з поштовою пересилкою 65 с. Набувати можна у: Остапа Сьвітлика в Чернівцях, ул. Петровича 2.

— В літературно-науковій бібліотекі «Укр.-р. видавничої Спільки» вийшла як ч. 72. книжочка: **Андрю Диксон Уайт. Розвій поглядів на лхву.** Із англійського переклав Іван Петрушевич. З додатком Івана Франка. У Львові. 1903. З друкарні Наук. Тов-а ім Шевченка. Стор. 54, 16^о. Ціна 30 с.

— **Важне для священників.** «О Священстві» шість книг св. Іоана Золотоустого, в перекладі на руску мову з поясненнями, житєписню і зображенєм великого Сьвятителя, знаменита лектура для кожного священника, стор. 240 8^о, дістати еще можна у свьятц. Д. Дорожинського, Львів пл. св. Юрія 5. Ті, що пришлють 3 К 20 сот., дістануть крім више згаданого діла також «Св. Письмо о священнику» стор. 35 8^о

Телеграми

з дня 24. січня.

Відень. W. Allg. Ztg. доносить, що угорський сойм буде імовірно розв'язаний. Перед тим, розуміє ся, мусить покінчити ся сєсія делегацій. бо з розв'язанєм сойму угорські делегати стратили би свої мандати.

Відень. Німецька людова партія скликала парламентарну комісію, аби понерти справу скликаня державної ради.

Петербург. Стан здоровля царіці поліпшив ся так, що она могла вчєра в полудни виїхати на прохід.

Прага. Персонал тутешного електричного трамвая застрайкував вчєра в полудни і почав пересправу з дирекцією о полєкші в службі і підвищенє плати.

Новий Йорк. Бюро Райтера доносить, що посол Сполучених Держав в Сель телеграфічно повідомив департамент стану в Вєшингтоні, що в Корєї ширять ся грізні розрухи. Причиною розрухів має бути Япанія, яка нарочно підбурює корєйске населенє здовж япанської залізницї на Корєї, аби мати причину до обсади залізничного шляху своїм війском.

Льондон. Дописуватель Times-а обчислив силу Росії на далєкім Сході на 3.115 офіцирів, 147.000 рядових і 216 гармат.

Times доносить з Токіо, що Япанці, які мешкають в Владивостоці, будуть приневолєні вивести ся з міста задля пакостей, яких дізнають від Росиян.

Господарські, промислові і торговельні вісти.

Рахунок Краєвого Товариства кредитового урядників і священників, стоваришеня зарєстрованого з обмеженою порукою у Львові, за місяць грудень 1903.

I. Стан довжний:

- 1) Удїли членів 14.648 К 86 с
- 2) Фонд резервовий 1112 „ 20 „
- 3) Вкладки щадничі
 - а) стан на початку місяця К 75.620 с. 53

